

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Št. letnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.952.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 30. aprila 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 51.

Dr. Fran Windischer:

Nove gospodarske prilike vobče ter trgovina in industrija.*

Računi naše trgovinske bilance zadnji dve leti niso ugodni. Uvoz znatno nadkriljuje izvoz, pa je ob tem grenkem dejstvu poleg upanja v bodočnost tolažljiva samo okolnost, da gre od blaga, kupljenega na tujem, velik del ipak na sirovine in polizdelke. Odločilne važnosti za naš gospodarski položaj je vsakoletna naša letina. Za preteklo leto kakor za prve letošnje mesece je slab pridelek v tako močnem predmetu kakor je za nas koruza za naš gospodarski položaj trpka izguba. Pretežno poljedelski značaj naše zemlje ima dobre in senčne plati. Po nesreči se vobče lažje vzravna, toda v prilike prihaja, ki delajo skrbi ne samo radi letine, blagoslovljene ali nesrečne. Prodaja, vnovčenje i obilnega in dobrega pridelka namerja na vedno večje težave. Naši odjemalci, zlasti naši severni mejaši se trudijo naporno in premišljeno, da se znebe tuje odvisnosti, pa da zadovoljijo z lastnim pridelkom svoje potrebe. V tem stremljenju je zapisati celo za močno industrialno Avstrijo kar smotreno prizadevnost za povzdigo in dovršenje lastne poljedelske proizvodnje. Smotreno delo v tej smeri preudarno podpirajo bistre upravne mere, ki iznajdljivo iztikajo za težavami in ovirami, ki jih potem srečava uvoznik na avstrijskem carinskem pragu. Na mednarodnih zborih pa vendar spretno dolže svoje nove sode, da preskrbno goje strogo carinsko obrambo. V teh splošnih nevsječih trgovinsko-političnih razmerah, ki so često žal daleko močnejše nego mi sami, je dejansko velikanske praktične važnosti, da dvigamo in krepimo smotreno in preudarno porabno in potrošno moč v državi sami. Vsa bogata žetev nič kaj ne bo zalagla, ako ne najde kmetov trud in božji blagoslov pripravnega kupca doma ali drugod. Samo pravilno je, ako trgovec ob pretehtu domačih gospodarskih prilik zadrži svoj ocenjevalen pogled na položaju poljedelskih slojev, zakaj blaginja našega trgovca je v tesni zvezi s stanjem kmetovalca. Mogočna je poraba in potrošnja kmetiškega prebivalstva, pa naš trgovec v mestu kakor na selu živo občuti gospodarsko srečo in revo kmetovalca. Trgovina je medla, dolgočasna, mrtva, pravo kaluženje opažaš, kadar je šiba suhega leta v gostih. Neugodna letina zadene v živo trgovca, ki prodaja, ker opeša odjem in naraščajo dolgovi, pa tudi trgovca, ki skupuje kmetijske pridelke za prodajo doma in na tujem, ker mu krči delokrog. Naglašamo in povdarjamo to povezanost koristi in pridov, pa smo si živo svesti, da je sedanjih neprijaznih prilik v naši trgovini v prvi vrsti kriva neugodna letina. Po pravici se je govorilo preteklo leto v živilni in oblačilni stroki o medlih kupčijah in lenih plačilih ter sosebno pri mestni trgovini o naraščajočem zadolževanju. Svitlo v temnem so živahne kupčije v lesni stroki. Docela naravno je, da iščeš odpomoč, kadar so razmere nezadovoljive. Ali treba, da iščemo pravih sredstev in ne lažnih. Kmetu ne pomagáš, ako se spodtikaš nad drugim stanom brez potrebe. Zavidnost ne bo dober svetovalec in je

slab zdravnik. Od srca želimo srečo in blagostanje našim kmetovalcem, ki so temelj našega gospodarstva in so njih pridi vredni zdušne nege, pa mislimo, da treba dvigati storitvene sile, zlahčiti in množiti donos in pridelke, pa skrbeti za ugoden odjem doma in drugod. Ker neutajno naraščajo težave v izvozu, pa za bodočnost izgledi niso jasni in bodreči, je pozdravljati jačanje kupovalne sile in povečanje razpečavanja na domačem trgu.

Ljudem je treba dajati dela in zasluzka, sicer trumoma zapuščajo domačo grudo, pa je nevarnost, da se izgubi za trajno prav najboljši in najpodjetnejši del izseljencev. Ne zapirajmo oči pred jasnimi dejstvi. Na deželi manjka zasluzka, pa vleče ljudi v mesto, kjer upajo, da dobe delo, morda lažje, krajše, pa udobnejše življenske prilike. Kar Italijani zvejo l'urbanesimo in skušajo rešiti kot problem, je i pri nas pereče vprašanje, pa se kaže zgovorno dovolj v naših mestih, ker je dovolj gneče za stan in dom. Slovenska zemlja že stoletja daje skromen kruh in sili prebivalce, da si iščejo glavnega ali postranskega zasluzka v trgovini, obrtu, krošnjarstvu, domači industriji in delu na domu. Stranski zasluzek v obrtu, krošnjarstvu, delu na domu ni kaj dobičkast, ali sila kola lomi. Črn kruh je boljši nego glad. V Sloveniji je poljedelska produkcija tudi danes nezadostna, agrarno pasivna naša dežela mora iskati dopolnitev v industrialnem in merkantilnem delu. Industrija igra odlično gospodarsko vlogo v naši Sloveniji. Lehkomiselní so ali nezadostno poučeni tisti naši, ki podoenjujejo važnost industrije v Sloveniji. Kaj bi naši kraji, kam bi naše prebivalstvo, ako neha industrialno delo? Ni tu mesto, da govorimo o dneh in plačah. Prirodno je, da si vsak želi kar največ. Ali so gotovi mejniki v tem pogledu? Podjetnik, tuj ali domač, hoče in mora zasluziti. Potem pa tudi to, kar se našim ljudem zdi velik in bogatin, zavisti vreden, izginja in je dejansko majhen, ako vzamemo ogromna podjetja industrialnega značaja drugod po industrialno orjaško razvitem zapadu. Slovenija rabi trgovino in industrijo nepogrešno, pustinjo z bedo in siromaštvom

bi imeli, čim preneha dim iz velikih peči in dimnikov. Kaj bi bili kraji, kjer je sedaj v teku industrija premoga, kaj dravska dolina, kaj savska dolina, kaj ljubljanska okolica, kaj kranjska okolica brez industrije? Izplačila za plače in dnine gredo v težke milijone, pa ne gre samo za obstoj delavcev in nameščencev. Kaj ta oploditev pomenja za trgovino, obrt, krčmarstvo, voznike in preudarite samo za kmeta, ki brez težav dobro prodaja svoje pridelke. Ni votla beseda o zaokroženem gospodarstvu v Sloveniji. Koristi in pridi so tesno povezani, pa je golo dejstvo in preko tega ne moreš, da nam v Sloveniji ni obstanka brez dopolnitve in oploditve po merkantilnem in industrialnem delu. Prenagljeno in nepremišljeno ravnaajo tisti trgovci — res da redki — ki ženejo proti industriji. Samo v Kranju naj si malo poblizže ogledajo razmere v trgovini danes, pa jih primerjajo z onimi pred petimi leti. Ne boš zameril, ako kdo brani svoje koristi, ali je dejansko zmotno in kratkovidno, če v Sloveniji začenjš boj proti industriji v današnjih prilikah, ko poljedelski pridelki naše države ali zastonj iščejo kupcev na starih vnanjih trgih ali pa srečavajo od sezone do sezone večje ovire. V naši Sloveniji je le preveč ljudi, ki žive od drugih, bodisi da so v službi, bodisi da svoje delo samostalno za plačilo stavljajo drugim produktivnim na razpolago. Kar nam manjka, so podjetniki, so nove prilike za delo in zasluzek. Takih novih prilik za zasluzek, takih obratov in naprav, ki ustvarjajo in prinašajo nove vire dohodkov, takih podjetnih ljudi nam manjka. Kam sicer z našim podmladkom, učenim in delavskim? Isto je s kulturo. Solnce duhovne kulture predpostavlja materialno blagostanje. Kam z nami, ko se država zapira in absolventi najrazličnejših zavodov zastonj trkajo in se ponujajo za službe in mesta. Res prijetno je čuti: Ako vržeš carino in odpreš meje, bo vsega v obilju poceni. V obljubljeni deželi bo naš mali človek! Žal vprašanje ni tako priprosto, pa je mimo drugih stvari previdno o pravem času vprašati se, je-li bo potem ta naš mali človek, ki sedaj živi v tolikem številu od industrije in prometa, imel sploh denar, da bo kupoval tisto blago, ki po odpravi carine pride neprimerno ceneje v našo zemljo? Kaj pa, če bo v ceni deželi brez posla?

(Nadaljevanje prihodnjč.)

XXVIII. letni občni zbor Trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.

V pondeljek zvečer se je vršil v posvetovalni dvorani Zbornice TOI XXVIII. letni občni zbor Trgovskega društva »Merkur«. Društveni dolgoletni zaslužni predsednik g. dr. Fran Windischer pozdravi po otvoritvi zbora prisrčno vse navzočne, imenoma poslovodečega podpredsednika Zveze trgovskih gremijev in zadržug g. Jos. J. Kavčiča, predsednika Društva trgovcev in veleindustrijev g. Ivana Sameca, predsednika Društva »Trgovski dom« g. Ivana Jelačina st., zastopnike tiska, med njimi posebej urednika »Trgovskega lista« g. dr. I. Plessa. V svoji uvodni besedi povdari gosp. predsednik, da so danes občni zbori stanovskih organizacij, če niso na dnevnem redu senzacije in novo-

tarije, običajno slabo obiskani, vendar je pričakovati, da bodemo skoro prebrodili tudi ta čas, ko je materialni moment tako jak, da stopi idealna stran popolnoma v ozadje. Obenem pa izraža g. dr. Windischer svoje zadovoljstvo, ker so se zbora udeležili starejši, nesebični, idealni borci, ki vidijo, da je organizacija tisto, kar vodi do uspeha!

Živahno zanimanje je vzbudilo poročilo, ki ga je podal nato predsednik g. dr. Fran Windischer. Poročilo priobčimo dobesedno v naslednjih številkah »Trgovskega lista«.

Za svoja izvajanja je žel g. dr. Windischer živahne aplavze.

Po končanem poročilu opraviči g. dr. Windischer odsotnost zborničnega predsednika g. Ivana Jelačina

ml., kojega so nepredvidene ovire zadržale od današnjega zbora.

Društveni tajnik g. Erik Černe poroča nato o poslovanju društva v preteklem letu. Iz poročila je posneti, da je bilo društvo tudi v preteklem letu zelo agilno. Poročilo našteva glavne akcije društva, tako glede posredovanja pri iskanju služb, glede društvene knjižnice, glede novoustanovljenega bralnega krožka, orkestra, poučnih tečajev, kojih je bilo štiri, nadalje govori poročilo o lanskoletnem Merkurjevem plesu, ki je uspel najlepše, o društvenem glasniku »Trgovski tovariš«, koji se pod uredništvom podpredsednika g. Jos. J. Kavčiča razvija najboljšo, nadalje glede sodelovanja pri društvu »Trgovski dom« i. dr.

Na predlog predsednika g. dr. Frana Windischerja izreče zbor g. Fabianiju in vsem članom prireditvenega odseka za njih trud in uspešno delovanje najtoplejšo zahvalo.

Blagajniško poročilo je podal g. Josip Krek. Poročilo izkazuje Din 152.312-98 dohodkov, Din 150.066-84 izdatkov, torej pribitka Din 1.246-14.

Na predlog preglednikov računov gg. Josipa Urbanica in ravnatelja g. Josipa Malenška se dá blagajniku razrešnica.

Po predlogu g. predsednika izreče občni zbor blagajniku g. Kreku in njegovi g. soprogi za njiju marljivo udejstvovanje pri društvu iskreno zahvalo.

Nato sklene občni zbor na predlog g. predsednika, da ostane pristopnica in članarina v letu 1929 ista kot je bila določena za leto 1928.

Sledile so nato volitve in je bil na predlog g. Fabianija soglasno z aplavzom izvoljen za predsednika g. dr. Fran Windischer, ki se zahvali za ponovno izvolitev in izkazano mu zaupanje. Soglasno je bil tudi izvoljen za I. podpredsednika g. Jos. J. Kavčič in za II. podpredsednika g. J. Lozer.

Na predlog g. Agnole so se v novi odbor izvolili vsi dosedanji člani, a na izpraznjena mesta je zbor soglasno izvolil: go. Jožico Bonač in gg. Franca Khama, Zvonimirja Sukiča, Ivana Sameca, prokurista tvrdke Samec, Antona Skrajnarja, sotrudnika tvrdke Samec in Frana Adamiča, posklovodjo tvrdke Trdina.

Tudi za preglednika sta bila ponovno izbrana gg. Josip Malenšek in Josip Urbanič.

Ker ni bil v predpisanem roku vložen noben predlog, se zahvali predsednik g. dr. Fran Windischer vsem navzočim za sodelovanje s pozivom, da ohranijo društvu svojo naklonjenost, da budijo med svojimi kolegi samozavest, da se bodo vrste »Merkurja« množile, ker mu bo le tako mogoče vršiti z uspehom visoke svoje funkcije.

Za bodrilne besede se je zahvalil zbor svojemu vzornemu in idealnemu predsedniku z daljšim aplavzom.

Spominjajte se ob vseh veselih in žalostnih dogodkih »Podpornega sklada Trgovskega društva Merkur v Ljubljani« in darujte po svojih močeh!

* Iz poročila g. dr. Frana Windischerja na občnem zboru društva »Merkur« v Ljubljani dne 29. aprila 1929.

Zgradba »Trgovskega doma« v Ljubljani.

Pomembna akcija našega trgovstva — znak zavesti in trgovskega ponosa.

Predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml. je dal našemu uredniku o načrtih, pripravah in delu za zgradbo »Trgovskega doma« v Ljubljani naslednje informacije:

Že pred 25 leti se je med ljubljanskimi trgovci porodila misel za zgradbo lastnega doma, v katerem naj bi se zbiral ves trgovski življenjski in ki naj bi bil središče vsega organizatornega življenja slovenskega trgovstva. Ivan Jelačin st. je takrat to idejo sprožil ter jo v votiranem primerne vsote postavil tudi na realna tla. V vrstah svojih tovarišev je našel mnogo posnemalcev, vendar mu ni bilo dano, da bi mogel uresničiti ta svoj načrt že pred vojno. Materijalne težave, v še večji meri pa stanovska mlakost in indiferentnost so zavirale idealno delo in do realizacije načrta ni prišlo. Ideja pa ni zamrla, živela je naprej in nujna potreba po lastnem krogu je primorala ljubljansko trgovstvo, da se je v zadnjem času intenzivno oprijelo te akcije. Vršilo se je že nebroj sej, razgovorov, intervencij in danes smemo z zadoščenjem ugotoviti, da je led prebit in položen temeljni kamen za stavbo, ki bo v ponos ne samo ljubljanskemu, ampak vsemu slovenskemu trgovstvu. Dne 10. decembra 1928 se je vršil v zborničnih prostorih ustanovni občni zbor društva »Trgovski dom« in sprejeta so bila pravila, ki so bila kmalu nato podpisana. Člani društva »Trgovski dom« so:

1. Gremij trgovcev, Ljubljana.
2. Gremij trgovcev za ljubljansko okolico.
3. Zveza trgovskih gremijev in zdrug za Slovenijo.
4. Zbornica za TOI.
5. Trgovsko društvo »Merkur«.
6. Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani.
7. Društvo veletrgovcev v Ljubljani.
8. Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.
9. Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč«.

Pozneje postane član tudi snujoča se bolniška blagajna samostojnih trgovcev v Ljubljani.

Društvo »Trgovski dom« je že v prvih tednih svojega obstoja moglo zbra-

ti okroglo pol milijona dinarjev, s čemer je bil uspešen razvoj akcije zagotovljen.

Vse te organizacije dobijo svoje uradne prostore v »Trgovskem domu«. Najpomembnejše pa je to, da se je Gremij trgovcev v Ljubljani odločil, da si sežida v »Trgovskem domu« primerne prostore za trgovsko gremijalno šolo, katero bo moderno uredil. To je zgodovinski čin ljubljanskega trgovstva, da je na občnem zboru 16. marca t. l. soglasno sklenil v to svrhu dati na razpolago znesek 500.000 Din kot prispevek za zgradbo gremijalne šole. V to svrhu se pobira od strani gremija od vseh članov gremijalna določila na predpis občne pridobnine iz leta 1927. Sklep občnega zbora je polnomočen in z zadoščenjem se mora ugotoviti, da se proti temu sklepu nihče ni pritožil.

Dne 5. marca t. l. je bila razpisana oddaja težaških in zidarskih del, ki so bila poverjena ljubljanskemu stavbeniku Miroslavu Zupanu.

»Trgovski dom« bo stal nasproti vladne palače s fasado v Simon Gregorčičevi ulici ter bo naslonjen na bodečo palačo »Trgovske akademije«. Stal bo torej na lepem prostoru poleg reprezentativnih stavb, neglede na to, da je bilo mogoče nakupiti stavbišča po jako ugodnih pogojih. Ker dobi v »Trgovskem domu« prostore tudi Trgovsko podporno in bolniško društvo, je dalo našemu odboru na razpolago znesek 500.000 Din. S tem prispevkom se zviša društvena razpoložljiva glavica na 1 in pol milijona dinarjev, s katerim zneskom se lahko prične graditi dom. Odbor trgovskega doma je v teku pripravljalnega dela moral premostiti mnoge ovire, katerih pa se ni plašil, ker si je v svesti važnosti svoje naloge, ki bo v korist vsemu ljubljanskemu trgovstvu. Uverjen sem, da se bo ljubljansko trgovstvo, kakor vselej tudi to pot pokazalo stanovsko zavedno in poleg gremijalne doklade, ki je bila na občnem zboru s tako enodušnostjo sprejeta, prispevalo tudi še s prostovoljnimi doneski k uresničenju te lepe akcije. Z gradbenim delom se prične že v prihodnjih dneh po načrtih, ki jih je zasnoval priznani slovenski arhitekt ing. Vladko Subić.

Podeljevanje omejenih stavbnih koncesij.

Ker je bila praksa obrtnih oblasti glede podeljevanja stavbnih koncesij, omejenih na določene občine, jako različna, je na intervencijo Zbornice TOI in prizadetih stavbnih obrtniških zdrug izdal gospod veliki župan na podrejena oblastva posebno okrožnico, ki uvaja enotno prakso. Ker se kljub tej okrožnici še vedno ne postopa enotno, kar seveda škoduje napredku stavbnega obrta, objavljamo v naslednjem omenjeno okrožnico, ki se glasi:

»Iz številnih pritožb prizadetih zdrug sem doznal, da podeljujejo podrejena mi obrtna oblastva koncesije za izvrševanje stavbinskih obrtov po § 6. zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, ne da bi bil v konkretnem primeru dan zakoniti pogoj krajevene potrebe, oziroma ne da bi se vpoštevale razne, v tem oziru v poštev prihajajoče činjenice.

Stavbinski obrti zavzemajo napram drugim obrtom izjemno stališče, ker so se s § 6. navedenega zakona politična deželna oblastva le pooblastila, da določijo, ali in v katerih političnih okrajih ali posameznih krajih se morejo »z ozirom na potrebe prebivalstva« podeljevati zadevne koncesije. Glede na raznolikost gospodarskih prilik, prometnih razmer, razvoja stavbnosti obrtnosti ter na stanje strokovnega šolstva in obrtnega naraščanja v posameznih pokrajinah je torej zakonodajalec prepustil imenovanim upravnim oblastvom, da odločajo, ali se naj v njihovem območju izdajajo koncesije za prometne obrte, pod olajšanimi pogoji. Pri tem so na drugi strani ta oblastva upravičena, da »pri izpremenjenih razmerah«, to je

pri izpremenitvi omenjenih činjenic ukinejo nadaljnje podeljevanje koncesij.

Priznati moram, da je bilo mnogo pritožb utemeljenih in da torej podrejena mi oblastva nepravilno tolmačijo okolnost, da se je v letu 1926 zopet uvedlo podeljevanje predmetnih koncesij. Z dotično naredbo z dne 21. marca 1926, Ur. list št. 136/30, se je nameravalo omogočiti zopetno podelitev koncesij le za kraje, kjer bi bilo to iz kakršnikoli izjemnih razlogov še potrebno. Vsled velikega števila stavbnih obrtnikov z neomejenimi pravicami pa morejo biti taki primeri v resnici le izjemni, saj se s prekomernim podeljevanjem omejenih koncesij ogroža tudi osamosvojitve strokovno kvalificiranega obrtnega naraščanja ter s tem razvoj stavbnih obrtov samih.

Kakor na eni strani ugovor zbornice ter zadrage zoper prošeno koncesijo v konkretnem primeru ne more ovirati oblastva, da izda temu nasprotno odločbo, tako pa na drugi strani za podelitev koncesije ne smejo biti izključno merodajne izjave prizadetih občin, še manj pa osebne (rodbinske, imovinske itd.) razmere prosilca. Nasprotno naj se podeljujejo koncesije le prav izjemoma, torej le tedaj, če obstoja v resnici nujna potreba; pri proučevanju tega vprašanja pa je postopati z vso strogostjo.

Zato naj se te vrste koncesij sploh ne izdajajo več za mesta, trge in večje kraje; za občine, v katerih že obstoja podobna koncesija, pa le izjemoma, če je sedež upravičenega obrtnika v drugi bolj oddaljeni občini.

Pa tudi sicer, to je če bi obstojala krajevna potreba, naj se izdajajo kon-

cesije le prosilec, ki so dovršili trideseto leto in ki morejo dokazati najmanj šestletno zaposlenost v obrtu.

Končno opozarjam, da so nazivi v poštev prihajajočih zdrug naslednji:

Strokovna zadruga zidarskih mojstrov za ljubljansko oblast.

Strokovna zadruga tesarskih mojstrov za ljubljansko oblast.

Pokrajinska zadruga kamnoseških mojstrov za Slovenijo.

Ker je sedež vseh teh zdrug v Ljubljani, je izvrševati § 23. a, odstavka 1. obrtnega reda na ta način, da se jim omogoči vpogled v usposobljenostna dokazila pri mestnem magistratu v Ljubljani. Izgotoviti je torej

Vlagajte pravočasno in pravilno opremljene prijave za družbeni davek!

Iz uradnih krogov doznavamo, da večina družb ni na jasnem, kdaj je vlagati prijave za družbeni davek, ker jih jako neredno vlagajo, ako pa jih vložijo, so pa jako nepopolne. Nekatere družbe predložijo samo računski zaključek za l. 1928 brez prijave, druge pa vlagajo jako nepopolne prijave. Splošno se tudi opaža, da večina družb ni na jasnem, kakšne priloge morajo priložiti prijavi.

Vsled tega ponovno opozarjamo vse družbe, da je v Sloveniji za odmero družbenega davka po novem zakonu kompetentna finančna direkcija v Ljubljani. Prijave se morajo torej vlagati pri tej direkciji. Družbe predlagajo davčno prijavo, ne da bi čakale na poseben poziv oblasti, v petih mesecih po svršetku poslovnega leta, najkasneje pa v 15 dneh po občnem zboru, ki je odobril sklepni račun. Ako je imela družba občni zbor dne 1. aprila t. l., mora vložiti prijavo do dne 15. aprila t. l., ne pa do konca maja t. l., kakor nekatere družbe to določilo pogrešno tolmačijo.

Prijave se vlagajo na predpisanem obrazcu in morajo biti v vseh v poštev prihajajočih razpredelkih točno izpolnjene in pravilno po pravih podpisane. Obrazec je tako urejen, da mora vsaka družba že v prijavi sama ugotoviti odmero podlago. Vsled tega je potrebno, da družbe, predno prično sestavljati prijavo, podrobno prouče določila zakona, posebno ona, ki določajo odbitne in neodbitne izdatke.

Vsaki prijavi se morajo še predložiti sledeče priloge:

PETROLEJ V BOLGARIJI.

V Sofiji je sklenila bolgarska vlada pogodbo z neko belgijsko petrolejsko trgovsko družbo; družba dobi predpavico za natančnejše raziskovanje petrolejskih najdišč v okrajih Ruščuk, Trnovo, Šumen, Pleven in Burgas. Raziskovanje naj se prične sistematično v mesecu juniju. Gre za ozemlje 100.000 ha. Belgijska družba je izrazila bolgarski vladi svoje trdno prepričanje, da se nahajajo v Bolgariji velika petrolejska najdišča. Njeni strokovni inženjerji so na podlagi daljših sistematičnih raziskovanj mnenja, da se rumunsko petrolejsko okrožje nadaljuje v spodnjem teku Donave v precejšnji globini pod Donavo na bolgarska tla. Znameniti geologi raznih narodnosti mislijo prav isto. Najprvo pričakuje Bolgarija v mesecu maju barona Zuylena, ki bo kot petrolejski inženjer z desetimi drugimi znanstvenimi pomočniki s tremi preiskovalnimi iglami (sondami) šel do globine 2000 m. Vsaka igla predstavlja glavico več kot dveh milijonov levov. Zanimanje inozemstva za ta preiskovanja kaže dejstvo, da se je neka rumunska petrolejska družba obrnila na belgijsko skupino, naj ji proti plačilu velike vsote odstopi svoje preiskovalne predprave ter ji prepusti raziskovanje oziroma izkoriščanje morebitnih petrolejskih najdišč. To zanimanje je zlasti posledica okolnosti, da so mogli Belgijci v septembru preteklega leta z večkratnim sondiranjem v majhni globini ugotoviti, da se petrolej v Bolgariji ne nahaja samo v onih okrajih, ki mejijo direktno na doljno Donavo, temveč, da se petrolejski sledovi nahajajo tudi ob bolgarski črnomorski obali noter

pismeni poziv prezadeti zadrugi, da more v treh tednih po vročitvi poziva vpogledati pri omenjenem magistratu usposobljenostna dokazila ter v istem roku podati izjavo (srežkemu poglavarju, srežki izpostavi). Omenjeni poziv je s prejemnico in spisom vpslati mestnemu magistratu v Ljubljani s prošnjo, da vroči poziv zadrugi proti prejemnici, da ji da priliko vpogleda in da vrne po preteku omejenega roka spis s podpisano prejemnico.

Nato je vpslati spis Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se izjavi v zmislu § 6./5. cit. zakona in sicer po predhodnem zaslišanju pristojne zadrage.

1. dva izvoda računskega zaključka za leto 1928 in en izvod računskega zaključka za leto 1927, dalje en izvod družbenih pravil. Bilance mora overiti družbena uprava z navedbo, da jih je odobril zbor delničarjev, odnosno zadržnikov;

2. zapisnik o občnem zboru s protokolom uprave in z računi za dotično leto;

3. podroben izkaz o računih režijskih in občin stroških;

4. seznam uradnikov z označbo plač in doklad. V seznamu je navesti, kdo plačuje uslužbeni davek, družba ali uradnik;

5. seznam uradnikov, uslužbencev in agentov z navedbo, koliko so prejeli pogodbene tantijeme in koliko nepogodbene, koliko nagrade in koliko provizije;

6. izpisek v skupni vsoti izplačanih delavskih mezd;

7. seznam neizterljivih terjatev, če je tak izdatek izkazan v bilanci;

8. pregled dohodkov iz nepremične imovine;

9. pregled dohodkov iz obresti domačih vrednostnih papirjev (portfeljnih akcij itd.);

10. pripomočke za porazdelitev davka, ako ima družba podružnice itd.

Te priloge so obligatne, kolikor prihajajo za dotično družbo v poštev.

Potrebno je, da družbe v lastnem interesu posvečajo sestavi in vlaganju prijav posebno pozornost.

Ako bi posamezne družbe ne mogle sestaviti prijave in prilog v določenem roku, naj vložijo še pred potekom roka prošnjo za podaljšanje, da se tako ubranijo 15% poviška davka. Družbe, ki so rok za vložitev že zamudile, naj v prijavi sami opravičijo prekoračenje in prosijo, da se jim ne predpiše kazenski davek.

do Burgasa. Dalje so v zadnjih tednih brezoporečno ugotovili, da se nahaja petrolej tudi v centralni Bolgariji, in sicer zlasti v dolini Marice pri Čirpanu; zato bodo tudi tukaj pričeli z znanstvenim raziskovanjem. Domneva domačih in inozemskih strokovnjakov gre v smeri, da ima vsa jugovzhodna Bolgarija petrolejska najdišča; sicer se nahajajo domnevna petrolejska najdišča deloma v precejšnji globini, a bi dala po otvoritvi izredno veliko produkcijo.

Vemo, da se nahajajo petrolejska najdišča tudi v naši državi, da so še vse premalo raziskana.

Ponudbe in vpraševanja.

Tvrška Markus & Werner, Praha II., Klimentso 9, želi stopiti v kupčijske stike s tukajšnjimi tvornicami, ki izdelujejo (lesena) kopita za čevlje.

Arthur Wittrock, Agentur & Kommission, København K., Frederiksberggade 12, želi stopiti v zvezo s tukajšnjimi tvrdkami, ki se zanimajo za izvoz čipk na Dansko, Norveško in Švedsko.

M. Steidl, Virje, trgovina mješovitom robom, želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi tvrdkami, ki izdelujejo vezalke za čevlje.

Dušan Marić, trgovina mješovite robe, Bijeljina, Bosna, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki trgujejo s špecerijskim in kolonijalnim blagom.

Vi zaslužite,

Razpečuje v kraljevini SHI Fran Ksev. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

če imate
MAGGI -jave izdelke za juhe
stalno v zalogi!

Gjoka Čurčin, dopisni član ekonomskega odbora Društva narodov:

Poročilo o sesiji ekonomskega odbora Društva narodov 8.—14. aprila 1929 v Ženevi.

Dnevni red te sesije je bil tudi top prenapoljen z vprašanji svetovne izmene blaga, s kojimi so se bavili tako ekonomski odbor sam kakor tudi njegove strokovne in mešane komisije. Razpravljalo se je tudi o težkočah, s kojimi se ima boriti Društvo narodov na ekonomskem polju, katere je pa doslej še vedno srečno prebrodilo. Poleg vsega tega je ekonomski odbor deloval to pot v povoljniji atmosferi nego v preteklih sesijah in to iz razloga, ker se je na glavno vprašanje njegovega dnevnega reda, t. j. na znižanje carinskih tarif, gledalo tokrat z večjim optimizmom.

V početku pretekle sesije je na člane odbora mučno vplivala izjava Mednarodne trgovske zbornice, ki se je pod pritiskom večine svojih nacionalnih odborov nepovoljno izjavila o vprašanju znižanja carinskih tarif. Odlejl pa je upravni odbor Mednarodne trgovske zbornice svoje mnenje korigiral v prilog načela znižanja, kar je dalo povod za optimistično presojo tega problema.

To razpoloženje v prilog svobodnejše izmene blaga pa ni v skladu s splošno evropsko gospodarsko politiko, ki zlasti pod političnim vplivom agrarnih strank centralne in zapadne Evrope odkrito nastopa proti izvozu kmetijskih držav. Iz tega razloga sem smatral za potrebno, da z naslednjimi izjavami opozorim v ekonomskem odboru na oprečnosti te politike, njeno neskladnost s cilji Društva narodov, na nezadostno podporo od strani Društva narodov kmetijskim državam in končno na neugodne posledice za nadaljni ekonomski razvoj cele Evrope.

Ko je mednarodna ekonomska konferenca maja leta 1927. sprejela resolucijo, da se odstranijo ovire mednarodne trgovine na svetu, pač ni mislila samo na to, da bi se z odstranitvijo ovir imele okoristiti edino le industrijske razvite države na ta način, da bi se vagoni, napolnjeni z industrijskimi produkti, nemoteno kretali v pravcu kmetijskih držav, pa se od tam vračali prazni, ker bi jim industrijske razvite države ovirale vhod bodisi z višjimi carinskimi postavkami, bodisi z indirektno zaščito potom zlorabe raznih administrativnih in zlasti veterinarne-policijskih predpisov. Industrijske države pa so v istem času, ko so potom Društva narodov skušale doseči znižanje carinskih postavk pri nas, pričele uvajati močnejšo zaščito svoje kmetijske produkcije. Velika Britanija, sicer ognjišče svobodne trgovine, začela je tudi sama uvajati zaščito gotovih osnovnih proizvodov svoje industrije, a nazivala je to zaščito z imenom »obramba« (safeguarding). Tudi Zedinjene države Amerike, ki imajo že itak visoko carinsko zaščito, nameravajo isto, zlasti glede kmetijskih proizvodov še nadalje zvišati.

Kaj naj store pod takimi okolnostmi kmetijske države vzhodne Evrope? One se že itak nahajajo v inferiornem položaju napram industrijskim državam, ker morajo svoj dražji uvoz industrijskih proizvodov plačati s cenejšim izvozom kmetijskih proizvodov. Zapadne države jim jemljejo možnost, da bi si ustvarile tudi ta skromni aktivum svoje trgovinske bilance ter jih silijo, da prehajajo na one produkcijske stroke, ki bi nudile njihovu prebivalstvu možnost zasluzka, s čemur bi se obenem zmanjšal uvoz in kolikor toliko uravnovesila trgovinska bilanca. Da bi se pa mogle te produkcijske stroke razvijati, je potrebno kmetijskim državam predvsem carinska zaščita, torej v splošnem ne znižanje, temveč zvišanje carinskih postavk.

Iz vsega tega izvajanja se jasno vidi oprečnost gospodarske politike zapadnih držav in to z bog političnega vpliva njihovih agrarnih strank, ki je toliko narastel, da one danes zahtevajo autarkijo, t. j. možnost razvoja tudi za svoje produkcijske stroke pod čim večjo zaščito v svrhu preskrbljevanja svojega notranjega tržišča, ali autarkijo samo za uvoz, kar predstavlja gospodarsko-politično absurdnost, kajti dokler so močno razvite industrije teh držav navezane na izvoz, zlasti v kmetijski državi, ne more biti govora o kakšni autarkiji. Društvo narodov pa s svoje strani ni zadostno vodilo računa o skladnosti in ravnotežju zahtev in koncesij na eni in na drugi strani. Res je na naš pritisk ustanovilo svojčas strokovno komisijo, katere namen je, da prouči vzroke težkoč, ki se jih dela kmetijskim državam ob izvozu njihove živine. Ker pa ta komisija ni uživala zadostne podpore zapadnih držav, je zelo počasi delovala kljub nadaljnemu otežkočevanju zapadnih držav v tem pogledu. Razen tega je Društvo narodov, ker je iz tehničnih razlogov opustilo misel, da splošno zniža carinske tarife, ter prešlo na proučevanje znižanja carinskih postavk na posamezne proizvode, v ta namen sestavilo seznam in vanj uvrstilo izključno proizvode, na kojih so interesirane industrijske države, popolnoma pa je zanemarjalo kmetijske države in njihove zahteve.

Da bi se že prenehalo s to enostransko in oprečno gospodarsko politiko v Evropi, predlagal sem, naj Društvo narodov prime ekonomski problem v celoti ter ga s pomočjo prvovrstnih svetovnih ekonomistov spravi v enoten okvir, naj nadalje osnuje pododbor v okvirju ekonomskega odbora, v katerem bi v agrarnih vprašanih strokovnjaki tako iz industrijskih kakor iz kmetijskih držav pod vodstvom ekonomskega odbora na skupnih sejah in v skladu z enotnim programom pretresali možnost skladne gospodarske politike v Evropi in njene izvedbe s pomočjo Društva narodov. Obenem sem podarjal, da upravičeno pričakujemo, da se revidira seznam proizvodov, ki prihajajo v poštev za znižanje in da se pri tej priliki obdrže v vidu možnosti kompenzacije nekaterih industrijskih z drugimi, ne samo industrijskimi, temveč tudi kmetijskimi proizvodi.

Ta moja izvajanja so imela uspeh v toliko: 1. da mi je glede skladnosti v izvedbi gospodarske politike v Evropi in pravičnejše kompenzacije ob znižanju carinskih tarif med kmetijskimi in industrijskimi državami obljubljen podpora poedinih članov ekonomskega odbora, ki so določeni, da prisostvujejo sesiji konzultativnega odbora, ki bo zasedal od 6. do 11. maja v Ženevi, kjer bi v skupni akciji skušali doseči, da se ugodi gori navedenim zahtevam; 2. da je strokovna komisija za veterinarne-policijske predpise takoj sklicana za dan 30. maja t. l.; 3. da smo naprošeni za poročilo o svetovni trgovini s slivami, kar znači prvi korak v pravcu akcije Društva narodov za odstranitev ovir pri izvozu naših sliv; in 4. da je sprejeta kandidatura našega strokovnjaka za komisijo sladkorne repe.

Kakor znano je problem sladkorja in premoga vzet v obravnavanje po posebnih odborih strokovnjakov, kojih poročilo se je že večkrat pretresalo v ekonomskem odboru. Pri problemu sladkorja obstoja ta težava, da ni mogoče podpirati proizvajalcev brez oškodovanja konsumentov, kajti kakorkoli bi se regulirala ali omejevala proizvodnja, bi to nepovoljno vplivalo na cene sladkorja. Razen tega igra pri tem veliko vlogo carina na slad-

kor, o koje znižanju noče nikdo slišati. Da bi se dobila popolna slika o zahtevah in težnjah ne samo industrije, temveč tudi kmetijstva, ki je kakor znano interesirana pri tej panogi industrijske produkcije, je Društvo narodov sklicalo sredi maja strokovno komisijo proizvajalcev sladkorne repe, večinoma iz držav z letno produkcijo nad 200.000 vagonov. Tu se nam je posrečilo plasirati tudi strokovnjaka iz naše države.

(Konec prihodnjič.)

IZVOZ TOBAKA IZ GRČIJE — OPOMIN JUGOSLAVIJI.

V januarju in februarju je eksportirala Grčija 14.561 ton surovega tobaka v vrednosti 1.210.366.375 drahem. Največ tobaka je šlo v Nemčijo, 4387 ton; sledijo U. S. A. s 3697 tonami in Italija s 3474 tonami. Ta dobičkanosni eksport tobaka iz Grčije nas opominja, kako majhni so bili razmeroma doslej uspehi v eksportu tobaka iz Jugoslavije.

EKSPORT JUGOSLAVIJE IN PROSTA CONA V SOLUNU.

Pomočnik finančnega ministra dr. Gospodnetić se je vrnil z inšpekcijskega potovanja v Solun in pravi: »Videl sem, da more naša cona delati, kar se tiče tehniške opreme. Sprejeti more ob obali vsak dan dva parnika po 5000 ton; imamo dve skladišči in dosti hlevov; imamo skladišče za žito. Nimamo pa eksportnega blaga. Nerednosti so v tirih, a se more temu nedostatu odpomoči. Ves problem cone tiči v tem, da se organizira izvoz preko nje. Doslej vsled neurejenih razmer med nami in med Grčijo cone nismo mogli polno izrabljati, promet je šel večinoma preko splošne proste cone, kjer so bili pogoji ugodnejši. Ta splošna prosta cona konkurira naši coni. Izvedli bomo nekaj odredb gospodarskega značaja, da se naši eksporterji zainteresirajo za porabo naše cone. Ta možnost je dana. Samo dražji ne smemo biti kot je splošna prosta cona. Pogoji morajo biti vsaj isti kot tam. Naredili bomo vse, kar moremo, da delo v coni ne bo birokratično, temveč bolj prožno in prosto. Pri tem moramo upoštevati koristi posameznikov in obenem višje gospodarske koristi vse države.« — Prosta cona bo služila v prvi vrsti južnim delom naše države. Tam se pripravljajo popolnoma nove organizacije in se oživlja novo gospodarsko življenje. Dr. Gospodnetić je prepričan, da ima Južna Srbija neomejene razvojne možnosti.

TUDI ČESKOSLOVAŠKA AVTOMOBILNA INDUSTRIJA SE KONCENTRIRA.

Podjetje Skoda in Českoslovaška Kolben-Danek d. d. se pogajata že dalj časa glede sodelovanja na polju avtomobilne produkcije. Oba koncerna, ki sta obenem največja avtomobilna producenta v Českoslovaški, sta si doslej močno konkurirala; sedaj sta pa sklenila, da bosta iz vzrokov racionalizacije postopala skupno. Najprvo je predvideno tipiziranje produkcije, s čimer naj se le-ta poceni. Po začrtanem kooperacijskem programu bo dobila vsaka tovarna nakazano izdelovanje določenega tipa. Tipi, ki jih izdeluje Kolben-Danek, so izločeni iz tovarn Škodovega podjetja, in obratno. Tudi glede nakupa materialij in izdelovanja polfabrikatov bosta v bodoče oba koncerna postopala v soglasju. Slednjič je predvideno tudi združenje prodajnega aparata. Potom take izrazite racionalizacije v produkciji bodo mogli cene bistveno znižati in bodo za pomnoženo produkcijo dobili več odjemalcev doma in upajo, tudi v eksportu. Sporazum med obema podjetjima glede produkcije avtomobilov naj bo prvi korak do nadaljne ureditve medsebojnih razmer; obe podjetji sta namreč tudi v drugih produkcijskih panogah že več let v

hudem tekmovalnem boju. Tak je naš moderni čas: Le racionalizacija produkcije potom fuzioniranja, dogovorov itd. bo mogla spričo hude inozemske konkurence razne industrijske panoge rešiti.

Ljubljanska borza.

Tečaj 29. aprila 1929.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:87
Berlin 1 M	13:465	13:495
Bruselj 1 belga	—	7:9041
Budimpešta 1 pengő	—	9:9205
Curij 100 fr.	1034:40	1037:40
Dumaj 1 šiling	7:9823	8:0123
London 1 funt	275:77	276:57
Newyork 1 dolar	—	56:80
Paris 100 fr.	—	222:41
Praga 100 kron	168:10	168:90
Trst 100 lir	297:25	299:25

Vrednote: Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 Din; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Zdrž. pap. Večje, Goricanne in Medvođe d. d., Ljubljana, den. 120 Din; »Stavna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Seširc, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, denar 105 Din; Tvoronica za dušik d. d., Ruše, denar 250, blago 260 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 260—300 Din; brzjavni drogovi 250—280 dinarjev; bordonali merkantilni 340 do 370 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 620—660 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 720 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520 do 570 Din; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600 Din; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 600—630. — Bukve: Deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490—510; deske-plohi, naravni, ostrorobi 750—1000 Din; deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650—850; deske-plohi parjeni, ostrorobi, 1000—1250 dinarjev; testoni 470—520; tavolete 1200 do 1250 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 450 do 700 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobj. boules 1300—1600 Din; deske-plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1050 Din; deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1400 Din; frizi 1050—1250 Din. — Drva: bukova 20—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragovi: 2:60 m, 14 × 24, hrastovi 50—08 Din. — Ogļje: bukovo za 100 kg 90—95 Din.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 287:50—290; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voz., slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 292:50 Din do 295 Din. — Koruza: »la plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 322:50—325; »la plata«: dobava junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310—312:50; »la plata«: dobava julij, avgust in september, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310—312:50; bačka: času primerno suha, promptna dobava, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310 do 315:50; bačka: času primerno suha, dobava v maju, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 315—317:50. Ječmen: baranjski, pivovarski, 68/69 kg, 345—347:50; bački, oziarni, 67/68 kg, 330—332:50 Din. — Oves: bački, slovenska postaja, navadna voznina, 295—300. — Moka: pšenična 0g: feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga, 410—415 Din.

Tendence: les: čvrsta; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 70 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

RAZNO.

Nov rekord v eksportu ameriških avtomobilov. Leto 1928 je zaznamovalo velik napredek v eksportu ameriških avtomobilov. Letos se napredek nadaljuje in povečuje. Izvoz avtomobilov iz U. S. A. je dosegel v februarju z 61 in pol milijona dolarjev rekord; bil je za 14 milijonov dolarjev večji kot v januarju in za 25 milijonov ali 70% večji kot v lanskem februarju.

Položaj na svetovnih žitnih trgih je v znamenju padajoče tendence. V Evropi so spričo nizkih cen v prekomorskih deželah in velikih svetovnih zalog v skrbah za bodoči položaj evropskega poljedelstva, ker kmetje v Evropi z evropskimi metodami pridelovanja ne morejo doseči ameriških pridelkov.

Eksportna organizacija poljske petrolejske industrije je izvršena; v njej je koncentriranih 80 odstotkov poljskega petrolejskega eksporta.

Tekočine iz premoga. V Duisburg-Meiderichu bodo otvorili prvo napravo za pretvarjanje črnega premoga v tekočino; doslej so uporabljali za to le rjavi premog. Tovarna je opremljena za letno predelavo 30.000 ton premoga in bo imela produkcijsko kapaciteto ca. 13.000 do 15.000 gorivne tekočine. Obratovanje, pripravljeno po mnogih poskusih, se bo pričelo v par tednih.

Amerika hoče graditi v Evropi ceste. Warren Brothers Co. je ustanovila v svrhu financiranja svojih obsežnih cestnogradbenih del v inozemstvu skupaj z newyorškim finančnim zavodom Paine, Webber and Co. družbo Warren Brothers Finance Corp. Družba hoče pričeti z gradbo cest tudi v onih evropskih deželah, v katerih se doslej še ni udeleževala. Prve korake označa uprava kot uspeh obetajoče.

Italija upa na Blaira. Industrie- und Handelszeitung v Berlinu piše: V Italiji so z veseljem pozdravili fuzijo med Bank of America in Blairom. Upajo, da bo vpliv Amadeja Gianninija, ki je poleg Francesco Gianninija med voditelji novega bančnega zavoda, dosti močnejši, da bo nameril novi zavod v italijanske vode. Blairova skupina si je pridobila na posojilnem trgu s posojilnimi udeležbami v Poljski, Bolgariji, Češkoslovaški, Jugoslaviji, Grčiji in Rumuniji velik pomen, in so zato v Italiji mnenja, da bo vpliv Gianninija na novi zavod mogel prinesiti Italiji veliko koristi. Blair je bil itak že v Italiji interesiran in je prodajal na ameriškem trgu zlasti obligacije italijanskih električnih podjetij. — Na drugem mestu poročamo, da si je Bank of America pripojila tudi Traders National Bank in Nassau National Bank ter dosegla s tem glavnicu nad 500 milijonov dolarjev. — Berlinski list dostavlja: Glavnične zveze Gianninija do Italije potom Banca d'America e d'Italia so znane.

Zračni promet med Evropo in Azijo. Veliko angleško podjetje za zračni promet Imperial Airways (Imperial = cesarsko, air = zrak, way = pot) je otvorila 30. marca 8000 km dolgo zračno-prometno progo med Londonom in mestom Karači v Indiji. Prometovanje je namenjeno pošti, potnikom in blagu. To je prva angleška državna zračna prometna črta. Za vožnjo potrebujejo aeroplani, ki zapustijo aerodrom Croydon pri Londonu vsako soboto, šest dni in pol. V petek pridejo aeroplani v Karači, v ponedeljek gredo nazaj in so v nedeljo zopet v Croydonu. Faktična zračna vožnja traja samo 52 ur. Vsled te zveze je dosežena tudi hitrejša poštna zveza s Palestino, Irakom, Perzijo, Kitajsko, Japonsko in Avstralijo. Med Anglijo in Egiptom pa obratujeta dve tedenski črti. Mislijo tudi še na druge zveze.

Dohodki delniške glavnice v Italiji. Iz Rima poročajo: Zveza italijanskih delniških družb je sestavila zanimivo statistiko o dohodkih 237 delniških družb, ki so do 31. marca t. l. priobčile svoje bilance za leto 1928. Vse te družbe imajo 8511 milijonov lir delniške glavnice in 2175 milijonov lir rezerv, skupaj torej 10.686 milijonov lir lastne glavnice.

Zaključki so se sicer napram deflacijskemu letu 1927 nekoliko zboljšali, a so še daleč za onimi iz leta 1926. Od upoštevanih družb je imelo 220 družb skupnega dobička 1005 milijonov lir, dočim je zaključilo 17 družb z zgubo 12,5 milj. lir. Iz tega rezultata sakdodobiček 992,5 milijona lir ali 11,66% delniške oziroma 9,28% skupne glavnice; številke za leto 1927 so: 10,92 in 8,22%, za leto 1928 13,18 in 10,34%. Za leto 1928 izplačane dividende znašajo 750 milijonov lir ali 8,81 in 7,01% proti 8,66 in 6,68% v letu 1927 in 10,45 ter 8,20% v letu 1926.

Promet Trsta. Izvestja dunajske bančne zveze prinašajo v zadnjem zvezku zanimive podatke o prometu Trsta v letu 1928. Preko Trsta prometujoče blago je doseglo skoraj 5.200.000 ton, to je 84 odstotkov predvojnne višine. Povišek napram letu 1927 znaša skoraj 300.000 ton. Po železnici je prišlo 2.508.000 ton; 929.000 jih je bilo iz Italije, 550.000 iz Češkoslovaške, 463.000 iz Avstrije, 186 tisoč iz Jugoslavije itd.

Velikanska Kruppova tovarna cevi. Kruppova družba je sklenila, da bo ustanovila veliko tovarno cevi, koje kapaciteta bo znašala približno 1 tretjino vse nemške produkcije. S tem bo del tozadevne nemške industrije, ki se itak že bori z velikimi težkočami, popolnoma uničen. Veliko naročil bo izgubila ta industrija že zato, ker bodo morale h Kruppovemu koncernu pripadajoče industrije kupovati odslej naprej vso svojo potrebo pri novem podjetju. Pride k temu še, da bo opremljena Kruppova tovarna z najmodernejšimi stroji, kar ji bo omogočilo bistveno znižanje produkcijskih cen in s tem v zvezi uspešno konkurenco z drugimi tovarnimi. Zlasti bo prizadeto podjetje Mannesmann-Röhrenwerke, ki je bilo doslej največje podjetje te vrste ne samo v Nemčiji, temveč v vsej Srednji Evropi. Prav zanimivo je tudi to, da je bila Kruppova družba od podjetja Mannesmann k svojemu koraku takorekoč prisiljena. Mannesmann d. d. je prej kupovala jeklo pri Kruppu; nato si je gradila lastno jeklaro. Krupp je za izgubljen prodajo iskal nadomestila, in to naj mu da nova tovarna cevi.

IV. mednarodni kongres za vzgojo družin se vrši leta 1930 v Lüttichu. Belgijski organizacijski komite vabi vsa društva in organizacije vzgojnega značaja na sodelovanje. Pedagogi so še prav posebno vabljani. Družina je temelj vsake države; čimboljša je vzgoja družin, tempreje bo izvedena civilizacija držav. Kongres bo proučeval vsa vprašanja v zvezi z moralnim podvigom družin in ustanovil mednarodni institut za vzgojo družin. Vse podatke daje delegat organizacijskega komiteja gospod P. de Vuyst 22, Avenue de l'Yser, Bruxelles.

Borza dela v Mariboru. Od 21. do 27. aprila je dela iskalo 263 moških in 52 žensk, tedaj 315 oseb, 118 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 97 oseb, in sicer 58 moških in 39 žensk, odpotovalo jih 29, koncem tedna jih je pa ostalo še 850 v evidenci. Od 1. januarja do 27. aprila pa je dela iskalo 2269 moških in 1052 žensk, 1494 službenih mest je

bilo prostih, delo je dobilo 580 moških in 590 žensk, 396 jih je odpotovalo, 905 pa jih je odpadlo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 30 hlapcev, 12 viničarjev, 10 majarjev, 1 vrtnar, 2 gaterista, 1 cirkularist, 2 elektromonterja za visoko napetost, 3 čevljarji-prirezovalci gornjih delov čevljev, 1 mlinar, 2 opekarja, 8 rudarjev, več vajencev (natakarske, čevljarske, sedlarske, kotlarske, mizarske in tapetniške obrti), kakor tudi 20 kmečkih dekel, 11 kuharic, 15 služkinj, 4s obarice, 2 postrežnici, 1 hotelska sobarica, 5 hotelskih kuhinjskih pomočnic v sezono, 1 kavarniška kuharica, 1 kuharica v uradniško obednico, 1 kuharica v grajščino, 3 servirke, 1 podnatakarija, 1 plačilna natakarija, 2 kuharici k orožnikom, 1 vzgojiteljica, 2 otroški vrtnarici, 1 tekačica, 2 šivilji za obleko, 1 šteparica gornjih delov čevljev, 2 šiviljski vajenki.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 27. APRILA 1929.

Zjutraj je bilo deževno vreme in to je povzročilo, da semenj ni bil tako dobro založen in obiskan, kakor po navadi. 29 slaničarjev je pripeljalo 95 zaklanih svinj, kmetje pa 1 voz jabolk in 5 voz krompirja, kmetice pa so prinesle kakih 80 komadov perutnine in 35 kozličkov na trg.

Cene mesu so bile kakor pretečeni teden, pač pa so popoldne slaničarji s cenami pojenjali.

Perutnini so ostale iste visoke cene, kakor prej, kozlički pa so se prodajali po 60—125 Din za komad. Krompir se je prodajal kakor do sedaj, pač pa je bil letošnji cenejši, to je po 10 Din za kg, grah v stročju 10—14, solata 1—3, vrpavska solata pa po 12—14 Din za kg, druga solata (t. j. berivka, motovilec, regrat) se je prodajala po 0,50—1 Din za kupček. Tudi so bile gobe snežinke na trgu, ki so stale 1—3 Din kupček, ohrovt 1 Din velik kup, isto tako špinata, karfiol 15—18, artičoki 4—5 Din za komad, jajca 1—1,25 Din komad, jabolka 4—5 Din za kg, oranže 1—2,50, limone 0,75—1 Din komad. Cvetja pomladanskega naravnega, kakor tudi umetnega, kakor vijolic, travniškega cvetja, šmarnic, hijacint, zvončkov in drugih je bilo dokaj na trgu, radi česa so bile cene jako primerne.

Lesene in lončene robe je bilo dosti in se je prodajala po 1—100 Din za komad, brezove metle 1,75—5, lesene grablje 5—6 Din za komad, koruzna slama 30—32 Din za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 24. aprila so kmetje pripeljali 18 voz sena, 2 voza otave, 10 voz slame; v soboto 27. aprila pa 3 voze sena in 1 voz slame na trg. Cene so bile senu 160 do 195, otavi 200, slami 65—85 Din za 100 kg.

Na Jurjev letni sejem v Ptuj, dne 23. t. m. je bilo prignanih 484 glav goveje živine, od tega 203 krave, 91 telic, 6 telet, 135 volov, 30 juncev, 19 bikov,

111 konj in 15 žrebet, ki so notirali: krave 3,50—7, telice 7—8,75, teleta 9—12, voli 8,50—11, junci 7,50—9, biki 7—9 dinarjev za kg žive teže. Konji 1500 do 7000, žrebeta 600—1800 Din za komad. Prodanih je bilo 235 glav goveje živine, 45 konj in 6 žrebet. Na svinjski sejem dne 24. t. m. je bilo pripeljanih 389 svinj, cena je bila 10—13 Din za kg žive teže, praseta od 7 do 12 tednov starosti 100—250 Din za komad. Prodanih je bilo 93 glav. Kramarski sejem je bil vsled slabega vremena slabo obiskan, tudi kupčija je bila zelo slaba. Prihodnji živinski sejem se vrši 7. maja.

DOBAVA, PRODAJA.

Oddaja zakupa prodajalne na postaji Hum se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 21. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave 40 m³ rezanega lesa, štafelnov in lat. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 17. maja t. l. ponudbe glede dobave ca 12.000 komadov vijakov ter glede dobave ca 500 metrov špaga. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 3000 komadov raket. — Dne 21. maja t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave 46 ton motornega bencina, 1 tone cilindrskega olja, 5 ton motornega olja, 1 tone strojnega olja, 100 kg turbinskega olja, 500 kg konzistentne masti in 130 kg bombaža za čiščenje; dne 22. maja t. l. pa glede dobave 250 ton avijonskega bencina in 50 ton bencola. (Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 6. maja t. l. ponudbe glede dobave 250 komadov krožnikov iz glinice; do 7. maja t. l. pa glede dobave 1300 kg koruznega zdroba. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 8. maja t. l. ponudbe glede dobave razne železne pločevine. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave zakovic. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 17. maja t. l. ponudbe glede dobave gumijevih cevi. — Dne 13. maja t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, ofertalna licitacija glede dobave 51.500 metrov različnega platna. (Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 14. maja t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (zdrob, testenine, riž, mast, čebula, fižol, olje, krompir, kis, sladkor, kava itd.). (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte ce.ilk!

H. SUTTNER - LJUBLJANA -

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

Ure, zlatnine in srebrnine

Lastna protokollirana tovarna v Švici

TRAJNO koristno darilo je samo 'GRITZNER' in 'ADLER' šivalni stroj, ter pisalni stroj 'URANIA'.

Znižane cene, najlepše opreme edino le pri

JOSIP PETELINC

Naročajte in širite „TRGOVSKI LIST!“

TISKARNA MERKUR

TRG.-IND. D. D.

LJUBLJANA

Gregorčičeva ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

Veletrgovina A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoveratno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznoveratno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. — Ceniki na razpolago!